

# Eetikakoodeks

## Sissejuhatus

Kõne ja keele teraapia valdkonnaga tegelevate spetsialistide jaoks on oluline juhendada professionaalsetest eetikanormidest. See on oluline nii klientide/patsientide heaolu kui ka kogu eriala usaldusväarsuse mõttes. Professionaalse pädevuse käsitlus võib aja jooksul muutuda ning ühtlasi sõltub eri maade kultuurilisest taustast ja konkreetsetest juhtumitest. Järgnevad juhtnöörid annavad raamistiku nõuetele vastavaks toimimiseks kõne ja keele teraapia valdkonnas. Kõikide logopeedide esmaseks kohustuseks on tagada oma klientide/patsientide heaolu.

### 1. Isiklik vastutus

Praktiseerival logopeedil peab olema vastav erialane kvalifikatsioon.

Logopeed peab valdama keelt, milles teraapia toimub, korrekselt nii kõnes kui kirjas.

Logopeed peab pidevalt täiendama oma erialaseid teadmisi ja hoidma end kursis teaduse ja tehnika saavutustega, et pakkuda oma klientidele/patsientidele parimat kättesaadavat ravi.

Logopeed peab oma erialase töö ajutiselt katkestama või seda vähendama, kui see võib tuua kaasa kahjulikke tagajärgi kliendile/patsiendile või erialale.

Logopeed peab austama ühiskonna sotsiaalseid, moraalseid ja õiguslikke norme ning tunnustama, et nendest normidest kõrvalekaldumine võib mõjutada üldsuse usaldust nii tema enda kui kogu eriala suhtes. Seetõttu peab logopeed hoiduma igasugusest tegevusest, mis võiks teda või kogu kutseala diskrediteerida.

Logopeed peab võimaldama oma kliendile/patsiendile parimat võimalikku ravi oma pädevuse piires. Vajaduse korral tuleb klient/patsient suunata teise spetsialisti juurde.

Logopeed ei saa garanteerida ühegi teraapia tulemuslikkust.

### 2. Professionaalne käitumine

Logopeed peab käituma igas olukorras oma elukutse vääriliselt ja toimima kooskõlas kutsealast tulenevate normidega.

Logopeedi reputatsioon rajaneb tema pädevusel ja aususel. Logopeedil on sobimatu teha oma isikut või kutseoskusi esiletõstvaid avaldusi.

Logopeed ei tohi kõneravi läbi viies olla mõjutatud kutsealase edutamise võimalusest või finantsilistest huvidest. Ta ei tohi vastu võtta kingitusi, mis mõjutaksid tema erialast tegevust.

Logopeed ei tohi kasusaamise eesmärgil kliente/patsiente teiste spetsialistide juurde edasi suunata.

Logopeed, kes on seotud erialaste teoreetiliste materjalide ja praktiliste vahendite väljatöötamise või arendamisega, peab esitlema neid professionaalsel viisil ning ei tohi seada isiklikku kasu kõrgemale professionaalsest vastutusest.

Logopeed, olenemata töökohast, ei tohi aktsepteerida nõudeid, mis kitsendavad tema erialast iseseisvust ja ausust ning peab toetama kolleegide kutsealast sõltumatust.

Kvalifitseeritud logopeed peab aitama logopeedia tudengitel saavutada teoreetilist ja praktilist erialast kompetentsust.

Logopeed ei tohi teha koostööd isikutega, kes teevad ebaseaduslikku tööd. Kvalifitseeritud logopeed ei tohi anda, laenata või müüa kõnediagnooside ja -teraapiaga seotud materjale asjatundmatutele isikutele.

Logopeed ei tohi isiklikest huvidest lähtudes suunata riiklikus süsteemis abi saavaid kliente/patsiente oma erapraksisesse.

Logopeed peab hoiduma sagedasest ja pealetükkivast reklaamist. Logopeedi reputatsioon põhineb tema pädevusel ja aususel. Logopeed võib kuulutustel ja visiitkaartidel avaldada oma nime, teaduskraadi, eriala, vastuvõtu aja, koha ja kontakteerumise võimalused.

### 3. Vastutus klientide/patsientide ees

Logopeedi esmaseks vastutuseks on tema klientide/patsientide heaolu.

Logopeed ei tohi professionaalse teenuse osutamisel klienti diskrimineerida sotsiaalse seisundi,

rassi, religiooni või soo tõttu.

Logopeed ei tohi oma klientide/patsientidega laskuda suhetesse, mis võiksid raviprotsessi mõjutada.

Logopeed peab oskama hinnata oma töö potentsiaalset efektiivsust ning lõpetama teraapia, kui on selge, et patsient/klient sellest kasu ei saa.

Töötasud on kehtestatud eriala iseloomu arvestades ja kaitsevad nii kliendi kui eriala huve.

Töötasu suhtes tuleks kokku leppida enne ravi algust.

Abipersonal või tudengid võivad kõneravi läbi viia ainult juhul, kui nad on saanud vastava ettevalmistuse. Järelvalvet teostab ja ravi eest vastutab logopeed ise. Kui logopeed lubab tudengitel õppe eesmärgil järelvalve all kliendiga/patsiendiga töötada, siis tuleb sellest teavitada nii klienti kui tema lähedasi, kellel on õigus sellest keelduda.

#### **4. Konfidentsiaalsus**

Logopeedi kohuseks on hoida kutsesaladust, sealhulgas informatsiooni, mida ta on saanud administratiivse või töövälise tegevuse käigus, va järgmistel juhtudel:

- kui on tegemist kliendi/patsiendi kirjaliku nõusolekuga, volitatud sugulasega või juriidilise nõustajaga

- kui on vajalik lähedase/sugulase teavitamine kliendi/patsiendi enda huvides

- kui on andmeid alaealise väärkohtlemise kohta

Logopeedil peab iga kliendi/patsiendi kohta olema dokument, mis sisaldab märkmeid osutatud erialastest teenustest. Logopeed peab tagama selle dokumendi sisu konfidentsiaalsuse.

Kui logopeed jagab kutsealast informatsiooni kolleegide või teiste isikutega, peab ta tagama selle info edasise konfidentsiaalsuse.

#### **5. Vastutus kolleegide ees**

Logopeed ei tohi halvustada oma kolleegi ja tema kutsealast tegevust.

Juhul, kui klient/patsient vahetab logopeedi, on spetsialistide-vaheline konsulteerimine soovitatav, v.a. juhul, kui klient/patsient seda ei soovi.

Kui kliendile/patsiendile osutab korraga teenust kaks logopeedi, peavad spetsialistid omavahel konsulteerima.

Logopeed peab püüdma täiendada oma erialaseid teadmisi ja jagama oma töö käigus läbiviidud uuringute tulemusi kolleegidega.

#### **6. Vastutus ühiskonna ees**

Logopeedide kutseühingud ja nende liikmed peavad püüdma tõsta üldsuse teadlikkust kommunikatsiooniga seotud probleemidest.

Logopeedide kutseühingud peavad tagama, et kogu üldsusele antav kõnepuuetega seonduv informatsioon on täpne.

Logopeed ei tohi propageerida teraapilisi protseduure, mis pole veel leidnud küllaldast teaduslikku toetust.

Logopeedide kutseühingud ja nende liikmed peavad püüdma hoida ja arendada teenuste paremat korraldust.

#### **7. Eetilised juhtnöörid uuringute läbiviimiseks**

Uuringute läbiviimise käigus tuleb säilitada kliendi/patsiendi heaolu ja lähtuda üldevinud eetilistest normidest. Klient/patsient või tema lähedased/sugulased peavad uuringuteks andma oma nõusoleku.

Logopeed ei tohi rikkuda kliendi õigust konfidentsiaalsusele.

Kliendil/patsiendil on õigus katkestada uuring igal hetkel.

Meditatsioonilise dokumentatsiooni kasutamisel peab olema eelnevalt nii dokumendi koostanud isiku kui patsiendi nõusolek.